ئامۆژگاری لە دڵەوە بۆ سیاسەتمەداران

دەلای لاما

وەرگێڕانی: مەهاباد قەرەداغی

سیاسەتمەدارەکان زۆر جار بەڵێن دەدەن بۆ ئەوەی هەڵبژێرەرەکان بەرز بیاننرخێنن. ئەوان دەیانەوێت بە دڵنیاییەوە دەنگەکان ببەنەوە. (من ئەوە دەکەم و.. من بەڵێن دەدەم وا بکەم و، دەنگی خۆتانم بدەنێ تا منیش واتان بۆ بکەم..) و تا دوایی. بەڵام بە باوەڕی من باشترین شتێک بۆ ئەوەی سیاسەتمەدارێ بەرز هەڵبسەنگێندرێ ئەوەیە کە ڕاستگۆ بێت و بە ڕوونی باوەڕەکانی خۆی بەیان بکات.

ئەگەر ئێمە شتێکمان گوتبێت و دوایی ڕامان بگۆڕین و شتێکی تر بکەین تەنها لەبەر ئەوەی بارودۆخەکە گۆڕاوە، ئەوە خەڵک هەستی پێدەکات و دێتەوە یادی. "جاران وای دەگووت و ئێستا وا دەڵێت. بە ڕاست ئەمە لە کوێ وەستاوە!" سەرڕاستی باشترین جۆری ژیانە، بە تایبەتی لەم ڕۆژانەی ئێمەدا کە ڕاگەیاندنەکان بە بەردەوامی هەڵخەڵەتێنەرانە قسە و کرداری پیاوانی ناسراو دەگونجێنن. ئێستا لە جاران گرنگترە کە مرۆڤ خۆی ڕابگرێت بە بیروباوەڕ و ڕاستییەکانی خۆیەوە. ئەگەر هەردەم قسەکانی خۆمان بە ڕاستی بکەین، ئەوانەی کە خۆشیان لە بیروڕاکانمان دێت دەبنە هاوبیرمان و لەگەڵمان یەکدەگرنەوە. بەڵام ئەگەر بە پێچەوانەوە هەلپەرستانە خۆ بنوێنین، هەرچی جۆرە بەڵێنێک بدەین لە بەردەم نوێنەرانی ماسمیدیاکاندا و دوای ئەوەی هەڵیانبژاردین بەڵێنەکانی پێشوومان فەرامۆش بکەین، بە تایبەت ئەوە هۆشمەندانە نییە. ئیدی نەک تەنها بێ موراڵین، بەڵکو گەمژەشین، چونکە خەڵک جاری داهاتوو دەنگمان پێ نادات. بۆ ئەم ناخۆشییە دروست بکەین تەنها لەبەر ئەوەی منداتێک ببەینەوە؟

کاتێ مرۆڤ خۆی لە پایەیەکی دەسەڵاتدا دەبینێتەوە. پێویستە مرۆڤ بە تایبەتی ورد بێت لەو شتانەی کە دەیکات، هەروەها لەوانەش کە بیری لێدەکاتەوە. ئەگەر مرۆڤ سەرۆک بێت یان وەزیر بێت، یان پایەیەکی بەرزی لە دەسەڵاتدا هەبێت، دەپارێزرێت، ڕێزی لێدەگیرێت و دەخرێتە بەر سەرنجەکانەوە. دەسەڵات و کاریگەری هەیە، ئا لەم پایەیەدایە کە مرۆڤ پێویستە تەواو ئاگادار بێت لەوەی چۆن بیر دەکاتەوە و پاڵنەرەکانی چین، دەنا مرۆڤ هەستی ئەوە لە دەست دەدات کە دەیەوێت چی بکات. مرۆڤ تا پاسەوان زۆر بێت بە دەوروبەرییەوە، ئەوەندە زیاتر پێویستە ناوەوەی خۆی بپارێزێت.

هەندێ سیاسەتمەدار، پێش ئەوەی هەڵببژێردرێن،دەرکی نایابیان هەیە، بەڵام هەر کە گەیشتنە ئەو پایەیەی کە دەیانویست، بە تەواوی پڕ دەبن لە هەستی خۆمەزنی و ئەوە لەبیر دەکەن کە چ ئامانجێک ئاراستەی ئەوانی دەکرد. ئەوان وا لە خۆیان دەگەن کە باشن و ئەوانە دەپارێزن کە هەڵیانبژاردن. باوەڕیان وایە ئەوان بەدەرن لە خراپەکاری. ئەوان خۆیان پێیان وایە، بەپێی ئەو پێگەیەی کە هەیانە بۆیان هەیە هەرچی بیانەوێت بیکەن و کەس بۆی نییە بۆ ئەمە سەرزەنیشتیان بکات. تا ئەگەر هەندێ ڕەفتاری بێفەڕانەش بکەن، پێیان وایە ئەمە شتێکی ئەوتۆ نییە و پەیوەندیدارە بە جۆری ئەرکەکەیانەوە. بە شێوەیەکی تر بیڵێم، ئەوان ڕێگە بە خۆیان دەدەن گەندەڵی بکەن. کاتێ ئێمە هەست بە هێزی خۆمان دەکەین و دەسەڵاتمان هەیە، دوو ئەوەندە هۆکارمان هەیە بۆ ئەوەی ئاگاداری

خۆمان بین.

لەم سەردەمەدا، خەڵک باوەڕی بە سیاسەتمەدارەکانی کەم بۆتەوە. بە داخەوە، دەوترێت سیاسەت "پیسە". بەڵام سیاسەت بۆ خۆی بچووکترین پیسی تێدا نییە، ئەگەر پیسە ئەوە مرۆڤەکانە کە پیسیان کردووە. ئەمە بە هەمان شێوەیە بە نیسبەت ئاینەکانیشەوە. ئاینێک نییە بۆ خۆی خراپ بێت، ئەگەر وا بنوێنێ ئەوە هەندێ لە باوەڕدارانی گەندەڵیان کردووە و بەلاڕێیاندا بردووە، کە ئەمە خراپ بەکارهێنانی باوەڕی مرۆڤەکانە. سیاسەت ئەو کاتە پیس دەبێت کە سیاسەتمەداران بێڕەوشتانە دەرکەون، ئەمە هەموو کەسێک هەڵدەخەڵەتێنێ، چونکە سیاسەتمەدارەکان پێویستن. بە تایبەتی لە سیستەمی دیموکراتی، پێویستە حیزبی جۆراوجۆر هەبێت، هەندێکیان لە دەسەڵات بن و هەندێکیان لە ئۆپۆزیسیۆن. سیاسەتمەداران مرۆڤن و شایانی ڕێزلێنانن.

لەم پەیوەندییەدا دەبێ بڵێین، سیاسەتمەدارەکان، تەواو وەک ئێمە ئەندامی کۆمەڵگەن. ئەگەر ڕۆحی کۆمەڵگەیەک چاوچنۆک و برسییەکانی دەسەڵات زاڵ بن بەسەریدا و پرسەکانی ڕەوشت لە شوێنێکی شارەوە دانرابێت، ئیدی نابێ مرۆڤ پێی سەیر بێت کە سیاسەتمەدارەکانی گەندەڵی بکەن. لە کۆمەڵگەیەکی وادا، گەندەڵی تەنها خەتای سیاسەتمەدارەکانی نییە.

...

تێبینی: لە کتێبی "ئامۆژگاری لە دڵەوە- ڕێنومایی بۆ مرۆڤی مۆدێرن"ی دەلای لاما وەرگیراوە کە لە لایەن هانس هوێگهێت بە سویدی کراوە و ئەم وەرگێڕانە لە سویدیەوەیە بۆ کوردی.